

2020 / Vol:6, Issue:33 / pp.1873-1889

RESEARCH ARTICLE

Arrival Date : 03.12.2020

Published Date : 24.12.2020

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.444>

Reference : Kafkar, E. & Yılmaz, F. (2020). "Sınıf Öğretmenlerinin Farklı Kültürel Yapıdan Gelen Öğrencilere İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 6(33):1873-1889.

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN FARKLI KÜLTÜREL YAPIDAN GELEN ÖĞRENCİLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Evaluation of Primary School Teachers' Views on Students from Different Cultural Structures

Ersin KATFAR

Milli Eğitim Bakanlığı Karataş İMKB İlkokulu, Gaziantep/Türkiye

ORCID ID: 0000-0000-0000-0000

Doç. Dr. Fatih YILMAZ

Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Diyarbakır/Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-8935-423X

ÖZET

Eğitim öğretim sürecinin etkinliğini ve çağın gereklerine uygunluğunu etkileyen pek çok etken vardır. Bu etkenler arasında öğretmenler kilit konumdadır. Öğretmenlerin çağın gerekleri doğrultusunda sahip olması gereken özelliklerden biri de kültürlerarası duyarlılıktır. Zorunlu eğitimin başlangıcı olan ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri pek çok öğrencinin ilk karşılaştığı öğretmendir. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak algıladığı hususlar ve kültürlerarası duyarlılıkları önem arz etmektedir. Bu araştırma; sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak algıladıkları hususları ve kültürlerarası duyarlılıkları belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışma karma araştırma modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Gaziantep ili Şahinbey ilçesi merkezinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Şahinbey ilçesinde görev yapmakta olan 401 sınıf öğretmenidir. Veriler 401 sınıf öğretmeni üzerinden toplanmıştır. Veriler "Kişisel Bilgi Formu", "Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği" ve "Öğrencilerde kültürel farklılık olarak gördüğünüz unsurlar nelerdir" açık uçlu sorusu ile toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu açık uçlu soruya yanıt veren 272 kişi oluşturmaktadır. Nitel verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz, nicel verilerin çözümlenmesinde t-testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda erkek öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılık ölçeği toplam puan ve ölçek alt boyut puan ortalamalarının kadın öğretmenlerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırmanın nitel verileri üzerinde yapılan analiz neticesinde sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak en çok belirttikleri iki husus "dil" ve "sosyal yaşantılar" temelindeki farklılıklar olarak belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kültürlerarası duyarlılık, sınıf öğretmenleri, çokkültürlülük, çokkültürlü eğitim

ABSTRACT

There are many factors that affect the efficiency of the education process and its convenience to the requirements of the era. Among those factors, teachers are the keys. One of the characteristics that teachers should have from one the requirements of the era is intercultural sensitivity. Primary School Teachers, who work at the beginning of compulsory education, are the first teachers that many students encounter first. Therefore, classroom teachers' perceptions of cultural difference and intercultural sensitivity are important. For this reason, in this study, in order to reveal the cultural differences and intercultural sensitivities of classroom teachers, a mixed research model was applied in Şahinbey district of Gaziantep. Data were collected from 401 classroom teachers working in Şahinbey district. Data were collected using the "Personal Information Form", "Intercultural Sensitivity Scale" and "What are the factors that you see as cultural differences in students" open-ended question. The study group consisted of 272 people who answered the open-ended question. Descriptive analysis was used to analyse qualitative data, t-test and one-way analysis of variance were used to analyse quantitative data. As a result of the research, it was found that the total score of the intercultural sensitivity scale and the mean score of the sub-dimension of the male teachers were higher than the female teachers. As a result of the analysis conducted on the qualitative data of the research, the two most frequently mentioned cultural differences were identified as differences based on language and social experiences.

Keywords: Intercultural sensitivity, classroom teachers, multiculturalism, multicultural education

¹ Bu çalışma, ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazar tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

İnsanlar arasındaki farklılığı sağlayan, insanları ve toplumları birbirinden farklı kılan, bireyin yaşamı boyunca biriktirdiği kültürel değerlerdir. Kültür bireyi veya toplumu diğer birey ve toplumlardan ayıran düşünce kalıpları, yaşam tarzları, inanç sistemleri, duygusal ilişkileri gibi sosyal yapısının devamlılığını içeren birikimlerden oluşan bir bütündür (Gürel, 2013). Kültürü meydana getiren öğeler bireyin sosyal yaşamı içerisinde diğer insanlarla ilişkileri ile zaman içerisinde meydana gelmektedir. İnsanlık tarihi boyunca farklı toplumlar çeşitli nedenlerle birbirleriyle iletişim kurmak ve zaman zamanda bir arada yaşamak durumunda kalmışlardır. Bir arada yaşamak durumunda olan bu insanlar çokkültürlü bir ortam meydana getirmiş oldular. Çokkültürlülük, toplumlar bünyesinde farklılıkların doğal olarak kabul edilmesi ve farklı kültürlerden olan insanların beraber yaşamlarına devam etmelerine olanak sağlayan bir yapıdır (Şan,2005). Farklı kültürel kodlara sahip toplumların bir arada demokratik bir ortamda, eşit haklara sahip, huzurlu ve olumsuz etkileşimler olmaksızın yaşamlarına devam etmesi çokkültürlülüğün amacıdır (Özensel, 2013). Çokkültürlülüğün gerekliliklerini içerisinde barındıracak şekilde düzenlenip uygulanan bir eğitim çokkültürlü eğitim olarak karşımıza çıkmaktadır. Çokkültürlü eğitim ortamları, kültürel açıdan farklı olarak tanımlanabilecek insanların ihtiyaçlarına cevap verebilen, bu insanların anlaşılmasına olanak sağlayan ve değerlerinin kabul gördüğü ortamlar oluşturmaktadır (Başbağ & Kağnıcı, 2011).

Çokkültürlü bir toplum yapısına sahip olan ülkemizde çocuklar kültürel farklılıkları zamanla fark eder ve tanıma imkânı bulur. Çocukların bu farklılıkların içerisinde barındırdığı çeşitliliği fark edip, farklılıklara saygı duymasıyla topluma daha kolay uyum sağlaması beklenir. Çocukların eğitim ortamında farklı kültüre sahip çocuklarla etkileşiminin doğru şekillenmesi için çokkültürlü eğitim ortamlarının önemi büyüktür.Farklı kültürlerin bir arada bulunduğu çokkültürlü toplumlarda farklılıklara saygı duyma ve kültürlerarası iletişim bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır (Erdoğan, 2018). Kültürlerarası iletişim, kültürel olarak farklı özellikler barındıran kişilerin birbirleriyle etkileşimi olarak tanımlanabilir (Coşgun, 2004). Bu iletişimin doğru ,anlaşılır ve sürdürülebilir olması için bireylerin kültürlerarası iletişim noktasında yeterli olması gerekmektedir. Kültürlerarası iletişimde yeterlilik bazı bileşenlerin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Bunlar kültürlerarası duyarlılık, farkındalık ve beceriklilik olarak sıralanabilir (Chen & Starosta, 1996). Kültürlerarası duyarlılık farklı kültürlerle etkileşim halinde olurken saygılı olma,ihtiyaç halinde davranışlarında değişikliğe gitmeye açık olma ve karşı tarafı anlamak için duyarlı olmaktır (Bhawuk & Brislin, 1992). Kültürlerarası duyarlılık, farklı kültürel özelliklere karşı önyargı, kaygı, güvensizlik, kaçınma gibi olumsuz duyguları engellemeyi hedefleyen bir kültürlerarası yeterlilik kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır. (Fritz, Möllenber, & Chen, 2002).

Çokkültürlü toplumdaki bireylerin kültürlerarası duyarlılıklarının yeterli düzeyde olması sağlıklı bir toplumsal yaşam için önem arz etmektedir. Bireylerin toplum içerisinde sağlıklı bir şekilde yaşamını sürdürmesi için belirli donanımlara sahip olması gerekmektedir. Bireylerin farklı kültürlerin bir arada olduğu toplumlarda yaşamlarını sürdürürken huzur ve barışın sağlanabilmesi için demokratik değerlerin ve çokkültürlülük kavramının bireylere kazandırılması gerekir. Bu kazanım ancak eğitim yoluyla mümkün olabilir (Akar & Yalçın, 2017). Nitekim ilkökul 3. sınıf hayat bilgisi dersinin kazanımlarında “Diğer bireylere karşı saygı,güven ve kibarlık”, “Ülkemizde yaşayan farklı kültürdeki insanların sorunlarına yönelik sosyal sorumluluk projelerine katılır.” ifadelerine yer verilmektedir. 4. sınıf sosyal bilgiler dersinin kazanımlarında ise “Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar.”, “Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar”,” Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır” ve “Farklı kültürlere saygı gösterir” ifadelerinin yer alması eğitimde kültürlerarası duyarlılığın önemine vurgu yapmaktadır. Eğitimin uygulayıcısı olan öğretmenlerden sınıf öğretmenlerinin çocuğun eğitim hayatına temel teşkil etmesi açısından önemi büyüktür. Bu nedenle bu çalışma sınıf öğretmenleri üzerinden yürütülmüştür. Araştırma için yoğun göç hareketliliğinin ve sınıra yakın olmasından kaynaklı kültürel farklılıkların çok olduğu Gaziantep tercih edilmiştir. Özellikle Suriye’de yaşanan iç

karışıklıklar neticesinde yoğun bir göçe maruz kalan Gaziantep'te göç idaresinin paylaştığı verilere göre 2019 yılında 446.564 Suriyeli nüfus yaşamaktadır. Bu sayı şehrin nüfusunun yaklaşık %21'ine karşılık gelmektedir. Bu nedenlerle farklı kültürlerin yoğun olarak bir arada yaşadığı bir yerdir. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri ve öğrencilerinde kültürel farklılık olarak algıladıkları noktalar incelenmiştir. Bu araştırma sayesinde demokrasi ve huzur ortamı için gerekli olan ve farklı kültürlerle duyulan saygının eğitim yoluyla kazandırılmasını sağlayacak olan sınıf öğretmenlerinin sahip oldukları duyarlılık düzeylerinin belirlenmesi ve kültürel farklılık algılarının ortaya konulması bu açıdan önemlidir.

Bu çalışma sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası duyarlılık düzeylerini ve buna bağlı etkileşime katılım, farklılıklara saygı, etkileşimde özgüven, etkileşimden hoşlanma, etkileşimde özen alt boyutları algı düzeylerini belirlemek, belirlenen alt düzey algı düzeylerini cinsiyet, eğitim öğretim verilen sınıf düzeyi ve mesleki kıdem yönlerinden incelemek ve sınıf öğretmenlerinin öğrencilerde kültürel farklılık olarak algıladıkları öğeleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda cevap aranan sorular şu şekildedir:

1. Sınıf öğretmenlerinin, cinsiyetlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği toplam puanları arasında farklılık var mıdır?
2. Sınıf öğretmenlerinin, cinsiyetlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği alt boyut puanları arasında farklılık var mıdır?
3. Sınıf öğretmenlerinin, eğitim öğretim verdikleri sınıf düzeyine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği toplam puanları arasında farklılık var mıdır?
4. Sınıf öğretmenlerinin, eğitim öğretim verdikleri sınıf düzeyine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği alt boyut puanları arasında farklılık var mıdır?
5. Sınıf öğretmenlerinin, mesleki kıdemlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği toplam puanları arasında farklılık var mıdır?
6. Sınıf öğretmenlerinin, mesleki kıdemlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği alt boyut puanları arasında farklılık var mıdır?
7. Sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerinde kültürel farklılık olarak algıladıkları unsurlar nelerdir?

2. YÖNTEM

Sınıf öğretmenlerinin; öğrencilerinde kültürel farklılık olarak değerlendirdikleri unsurları, öğrencilerine yönelik kültürler arası duyarlılıklarını ve alt boyutlarını, alt boyutlarındaki algı düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışma nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı karma araştırma modeliyle yürütülmüştür. Karma araştırma üzerinde araştırma yapılan konuya yönelik soruların cevaplarına ulaşmak için nitel ve nicel araştırma yöntemlerinden bir arada faydalandığı araştırma şeklidir (Büyüköztürk vd., 2012). Bu çalışmada karma araştırma yöntemlerinden Creswell'in eşzamanlı dönüşümsel tasarımı uygulanmıştır. Bu tasarımda hem nicel hem de nitel veriler eş zamanlı olarak toplanır ve analizi gerçekleştirilir. Burada her iki veri türüne de önem verilir. Veriler ayrı ayrı olarak analiz edilir ve verilerin bir araya getirilmesi çoğunlukla yorum kısmında olmaktadır. Bu tasarım farklı bakış ve geniş perspektiflere olanak sağlaması açısından araştırmacıların problemi daha iyi anlamalarına olanak katkı sağlamaktadır (Creswell, 2003).

2.1. Evren ve Örneklem

Karma araştırma modeliyle yapılan bu araştırmanın evrenini Gaziantep İli, Şahinbey İlçesine bağlı resmi ilkokullardan, ilçe merkezinde görev yapmakta olan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın yapıldığı 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Gaziantep Şahinbey İlçesi merkez sınırları içinde bulunan resmi ilkokullarda görev yapmakta olan toplam 1489 öğretmen bulunmaktadır.

Araştırma kapsamında Şahinbey ilçesindeki değişik sosyo ekonomik yapıdaki mahallelerdeki okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerine ölçekler araştırmacı tarafından ulaştırılmıştır. Bu anketlerden ölçek sorularını eksiksiz ve doğru yanıtlayan 401 öğretmenin yanıtları araştırma kapsamında değerlendirmeye alınmıştır. Bu nedenle araştırmanın örneklem grubunu Şahinbey İlçe merkezinde yer alan 28 ilkokuldan araştırmaya katılım gösteren toplam 401 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1 Araştırmaya Katkı Sağlayan Sınıf Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları

Değişkenler	N	Yüzde	
Cinsiyet	Kadın	191	47.6
	Erkek	210	52.4
Eğitim Verilen Sınıf Düzeyi	1.sınıf	97	24.2
	2. sınıf	120	29.9
	3. sınıf	97	24.2
	4.sınıf	87	21.7
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	49	12.2
	6-10 yıl	64	16.0
	10-15 yıl	93	23.2
	16 yıl ve üzeri	195	48.6

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan 401 sınıf öğretmeninden 191' inin (% 47.6) kadın, 210'unun (% 52.4) erkek olduğu görülmektedir. Eğitim verilen sınıf düzeyine göre dağılımları incelendiğinde 97 kişinin (% 24.2) 1. sınıf öğretmeni, 120 kişinin (% 29.9) 2. Sınıf öğretmeni, 97 kişinin (%24.2) 3. Sınıf öğretmeni, 87 kişinin (%21.7) 4. sınıf öğretmeni olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre dağılımları incelendiğinde en fazla katılımın 16 yıl ve üzeri 195 kişi (%48.6) olduğu görülmektedir. Sonrasında 10-15 yıl arasında 93 (%23.2) kişinin oluşturduğu, 6-10 yıl arasında görev yapan 64 (% 16.0) kişinin olduğu ve son olarak da 1-5 yıl arasında 49 (%12.2) kişinin çalışmaya katıldığı görülmektedir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, veri toplama aracı olarak Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen ve Rengi (2014) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan "Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Kültürlerarası duyarlılık ölçeği 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; kültürlerarası etkileşime katılım, kültürel farklılıklara saygı, kültürlerarası etkileşimde özgüven, kültürlerarası etkileşimden hoşlanma, kültürlerarası etkileşimde özendir. Kültürlerarası etkileşime katılım alt boyutuna yönelik ölçek maddeleri 1, 6, 15, 12, 19, 22, 24 numaralı maddelerdir. Kültürel farklılıklara saygı alt boyutuna yönelik ölçek maddeleri 2, 7, 13, 18, 21, 23. maddelerdir. Kültürlerarası etkileşimde özgüven alt boyutuna yönelik maddeler 3, 8, 11, 17, 20 numaralı maddelerdir. Kültürlerarası etkileşimden hoşlanma alt boyutuna yönelik maddeler 4, 9, 14 numaralı maddelerdir. Kültürlerarası etkileşimde özen alt boyutuna yönelik maddeler 5, 10, 16 numaralı maddelerdir. Toplam puanın yüksek oluşu öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılığının yüksek olmasını ifade etmektedir. Rengi (2014) tarafından Kültürlerarası duyarlılık ölçeğinin bütününe alpha güvenilirlik katsayısı .87 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada ise, ölçeğin tamamının Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ,80 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarına ait güvenilirlik katsayıları; kültürlerarası etkileşime katılım .76, kültürel farklılıklara saygı .72, kültürlerarası etkileşimde özgüven .79, kültürlerarası etkileşimden hoşlanma .83 ve kültürlerarası etkileşimde özen .74 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen sonuç ölçeğin güvenilir olduğu yönündedir.

Tablo 2. Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Alt Boyutları ve Güvenirlik Katsayıları

Boyutlar	Boyutlarla İlgili Maddeler	Cronbach-Alpha Katsayıları
Kültürlerarası Etkileşime Katılım	1- 6- 12- 15- 19- 22 - 24	.76
Kültürel Farklılıklara Saygı	2- 7- 13- 18- 21- 23	.72
Kültürlerarası Etkileşimde Özgüven	3- 8- 11- 17- 20	.79
Kültürlerarası Etkileşimden Hoşlanma	4- 9- 14	.83
Kültürlerarası Etkileşimde Özen	5- 10-16	.74
Toplam	24 madde	.80

Araştırma verileri, kültürlerarası duyarlılık ölçeği dışında araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine ait cinsiyet, eğitim verilen sınıf düzeyi ve mesleki kıdem bilgilerine ilişkin soruların yer aldığı kişisel bilgi formu ile de toplanmıştır. Kişisel bilgi formunda çalışmanın nitel yönünü oluşturan ve sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde kültürel farklılık öğeleri olarak gördükleri noktaları belirleme amacıyla için kişisel bilgi formundan sonra “Öğrencilerde kültürel farklılık olarak gördüğünüz unsurlar nelerdir?” şeklindeki açık uçlu bir soruda yer almaktadır.

2.3. Veri Analiz Süreci

Veriler toplandıktan sonra ölçekler kontrol edilmiş, eksik ve yanlış doldurulan ölçekler değerlendirme dışı tutulmuştur. Toplanan 501 ölçekten eksik ve yanlış doldurulan ölçekler çıkarıldıktan sonra 401 ölçekte yer alan veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin analizi bu 401 ölçek üzerinden SPSS paket programı kullanılarak yapılmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistiksel metotlarla (ortalama, standart sapma, sayı, yüzde) değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde bağımsız örneklem için t-testi, tek yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Sonuçların yorumlanmasında 0, 05 anlamlılık düzeyi ölçüt alınmıştır.

Tablo 3. Araştırma Ölçeğindeki Derecelendirme Seçeneklerinin Puanlara Göre Dağılımı

Seçenekler	Puanlar	Puan Aralığı	Ölçek Değerlendirme
Hiç katılmıyorum	1	1,00-1,80	Yetersiz
Az katılıyorum	2	1,81-2,60	Alt düzey
Orta düzeyde katılıyorum	3	2,61-3,40	Orta düzey
Çoğunlukla katılıyorum	4	3,41-4,20	Üst düzey
Tamamen katılıyorum	5	4,21-5,00	Çok üst düzey

Araştırmanın nitel boyutunu oluşturan açık uçlu soruyu 401 sınıf öğretmeni arasından 272 kişi cevaplamıştır. Bu açık uçlu soruya sınıf öğretmenlerinin verdikleri yanıtlar nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak betimsel analiz yapılarak temalaştırılmıştır. Betimsel analizde, araştırma sonuçlarıyla elde edilen temalar katılımcılardan yapılan doğrudan alıntılarla desteklenir. Betimsel analizde amaç bulguları yorumlanmış ve düzenlenmiş bir şekilde sunmaktır. Bu bağlamda eldeki veriler öncelikle açık ve sistematik bir şekilde betimlenir. Sonrasında yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır. Sebep sonuç ilişkileri kurularak bazı sonuçlara ulaşılır. Elde edilen temalar ilişkilendirilir ve anlamlandırılır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

3. BULGULAR

3.1. Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği Alt Boyutlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası duyarlılıklarına yönelik boyutlar temelindeki algıları incelendiğinde, kültürlerarası duyarlılık alt boyutlarında öğretmenlerin en yakın oldukları boyut etkileşimden hoşlanma (=4.54) iken, bunu azalan bir sırada farklılıklara saygı (=4.35), etkileşimde özen (=4.17) ve etkileşime katılım (=3.96) izlemektedir. Sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası duyarlılık alt boyutlarında en az algı düzeyinin ise “etkileşimde özgüven” boyutunda (=3.83) olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Ölçek Alt Boyutlarına İlişkin Betimleyici İstatistikler

Ölçek Alt Boyutlar	N	\bar{x}	ss	Sh	Yorum
Etkileşime Katılım	401	3.96	0.54	0.03	Üst düzey
Farklılıklara Saygı	401	4.35	0.57	0.03	Çok üst düzey
Etkileşimde Özgüven	401	3.83	0.73	0.04	Üst düzey
Etkileşimden Hoşlanma	401	4.54	0.62	0.03	Çok üst düzey
Etkileşimde Özen	401	4.17	0.68	0.03	Üst düzey
Genel Katılım	401	4.13	0.49	0.02	Üst düzey

Tablo 4’de yer alan puan ortalamaları dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında, öğretmenlerin farklılıklara saygı ve etkileşimden hoşlanma boyutlarına yönelik katılımlarının “çok üst düzeyde”, etkileşime katılım, etkileşimde özgüven ve etkileşimde özen boyutlarına yönelik katılımlarının ise “üst düzeyde” olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılıklarına yönelik toplam algılarını ortaya koyan katılımlarının da üst düzeyde (=4.13) olduğu anlaşılmaktadır.

3.2. Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği Maddelerine Ait Betimleyici İstatistikler

Sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası duyarlılıklarını ölçek maddeleri boyutunda belirlemek amacıyla betimleyici istatistikler yapılmıştır. Ölçek maddelerine göre betimleyici istatistik sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılıklarının “etkileşime katılım” faktörüne ilişkin algıları incelendiğinde, öğretmenlerin en çok katılım gösterdikleri ölçek maddesinin “Farklı kültürlerden olan öğrencilere karşı açık fikirliyimdir.” (=4.35) maddesi iken en az katılım gösterdikleri maddenin ise, “Kültürel açıdan farklı olan öğrencilerle iletişime girmekten kaçınıyorum.” (=1.47) maddesi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Öğretmenlerin “etkileşime katılım” boyutuna ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Boyut Adı	Madde No	Ölçek Maddeleri	Öğretmenler	
			\bar{x}	SS
1. Etkileşime Katılım	1.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerle etkileşim kurmaktan hoşlanırım.	4.02	1.02
	6.	Kültürel olarak kendimi uzak hissettiğim öğrenciler hakkında izlenim oluşturmada ağır hareket etme eğilimindeyim.	2.22	1.26
	12.	İletişim kurarken farklı kültürden olan öğrencilere olumlu yaklaşırım.	4.41	0.76
	15.	Farklı kültürlerden olan öğrencilere karşı açık fikirliyimdir.	4.35	0.82
	19.	Kültürel açıdan farklı olan öğrencilerle iletişime girmekten kaçınıyorum.	1.47	0.91
	22.	Farklı kültürden olan öğrencilerle iletişim kurarken sözel ya da sözel olmayan yollarla onu anladığımı gösteririm.	4.34	0.75
	24.	Kültürel olarak farklı olan öğrenciler	3.84	1.09
Toplam			3.96	0.54

Öğretmenlerin “farklılıklara saygı” faktörüne ilişkin algıları incelendiğinde, öğretmenlerin en çok katılım gösterdikleri ölçek maddesinin “Farklı kültürlerden olan öğrencilerin değer yargılarına saygı duyarım.” (=4.55) maddesi iken en az katılım gösterdikleri maddenin ise, “Farklı kültürlerden olan öğrencilerin fikirlerini onaylamam.” (=1.38) maddesi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Öğretmenlerin “farklılıklara saygı” boyutuna ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Boyut Adı	Madde No	Ölçek Maddeleri	Öğretmenler	
			\bar{x}	SS
2. Farklılıklara Saygı	2.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerin dar görüşlü olduğunu düşünüyorum.	1.52	0.89
	7.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerle birlikte olmaktan hoşlanmam.	1.66	1.12
	13.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerin değer yargılarına saygı duyarım.	4.55	0.65
	18.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerin sergilediği davranış şekillerine saygı duyarım.	3.91	0.97
	21.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerin fikirlerini onaylamam.	1.38	0.80
	23.	Kendi kültürümün daha üstün olduğunu düşünürüm.	1.80	1.23
Toplam			4.35	0.57

Öğretmenlerin “etkileşimde özgüven” faktörüne ilişkin algıları incelendiğinde, öğretmenlerin en çok katılım gösterdikleri ölçek maddesinin “Farklı kültürlerden olan öğrencilerle iletişim kurarken kendime güvenirim.” (\bar{x} =4.10) maddesi iken en az katılım gösterdikleri maddenin ise, “Farklı kültürlerden olan öğrencilerle konuşmakta zorlanırım.” (\bar{x} =2.35) maddesi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1. Öğretmenlerin “etkileşimde özgüven” boyutuna ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Boyut Adı	Madde No	Ölçek Maddeleri	Öğretmenler	
			\bar{x}	SS
3. Etkileşimde Özgüven	3.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerle etkileşim kurma konusunda kendime güvenirim.	3.94	0.98
	8.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerle konuşmakta zorlanırım.	2.35	1.22
	11.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerle iletişim kurarken ne söyleyeceğimi her zaman bilirim.	3.60	0.91
	17.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerle iletişim kurarken oldukça rahatımdır.	3.86	0.91
	20.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerle iletişim kurarken kendime güvenirim.	4.10	0.95
Toplam			3.83	0.73

Öğretmenlerin “etkileşimden hoşlanma” faktörüne ilişkin algıları incelendiğinde, öğretmenlerin en çok katılım gösterdikleri ölçek maddesinin “Farklı kültürlerden olan öğrencilerle iletişim kurarken kolaylıkla sinirlenirim.” ($\bar{x}=1.67$) maddesi iken en az katılım gösterdikleri maddenin ise, “Farklı kültürlerden olan öğrencilerle iletişim kurmayı faydasız görüyorum.” ($\bar{x}=1.25$) maddesi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlerin “etkileşimden hoşlanma” boyutuna ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Boyut Adı	Madde No	Ölçek Maddeleri	Öğretmenler	
			\bar{x}	SS
4. Etkileşimden Hoşlanma	4.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerle iletişim kurarken kolaylıkla sinirlenirim.	1.67	0.93
	9.	Farklı kültürlerden öğrencilerle iletişim kurma konusunda cesaretsizim.	1.45	0.83
	14.	Farklı kültürlerden olan öğrencilerle iletişim kurmayı faydasız görüyorum.	1.25	0.68
Toplam			4.54	0.62

Öğretmenlerin “etkileşimde özen” faktörüne ilişkin algıları incelendiğinde, öğretmenlerin en çok katılım gösterdikleri ölçek maddesinin “Kültürel anlamda farklı olan öğrencilerin söylediklerindeki anlamların özüne karşı duyarlıyım.” ($\bar{x}=4.20$) maddesi iken en az katılım gösterdikleri maddenin ise, “Farklı kültürlerden öğrencilerle etkileşim kurarken onları anlayabilmek için gözlemci bir tutum içindeyim.” ($\bar{x}=4.14$) maddesi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin “etkileşimde özen” boyutuna ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Boyut Adı	Madde No	Ölçek Maddeleri	Öğretmenler	
			\bar{x}	SS
5. Etkileşimde Özen	5.	Farklı kültürlerden öğrencilerle etkileşim kurarken onları anlayabilmek için gözlemci bir tutum içindeyim.	4.14	0.85
	10.	Farklı kültürlerden öğrencilerle etkileşim kurarken elimden geldiğince onlar hakkında bilgi edinmeye çalışırım.	4.18	0.91
	16.	Kültürel anlamda farklı olan öğrencilerin söylediklerindeki anlamların özüne karşı duyarlıyım.	4.20	0.81
Toplam			4.17	0.68

3.3. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetleri ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinden Aldıkları Toplam Puanlara Ait Bulgular

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeğinden almış oldukları toplam puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem için t testi uygulanmış olup elde edilen bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 4. Sınıf öğretmenlerinin, cinsiyetlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği toplam puanlarına ilişkin t testi tablosu

Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği	Gruplar	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Toplam Puan	A) Kadın	191	4.05	.51	399	-3.31	.00*
	B) Erkek	210	4.21	.46			
	Toplam	401					

*p<.05

Tablo 10 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin, cinsiyetlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeğinden almış oldukları toplam puanlar arasında p<.00 düzeyinde anlamlı bulunmuş olup [t(399)= -3.31, p>.05] bu farklılık ortalamalar düzeyinde incelendiğinde erkek öğretmenlerin puan ortalamalarının ($\bar{x}=4.21$) kadın öğretmenlerin puan ortalamalarından ($\bar{x}=4.05$) daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bu durumda erkek öğretmenlerin kültürler arası duyarlılıklarının kadın öğretmenlere nazaran daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

3.4. Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetleri ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Alt Ölçeklerinden Almış Oldukları Puanlara Ait Bulgular

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeğinin alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem için t testi uygulanmış olup elde edilen bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 5. Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeğinin alt boyutlarından almış oldukları puanlara ilişkin t testi tablosu

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{X}	SS	sd	t	P
Etkileşimlere Katılım	A) Kadın	191	3.88	.57	399	-2.97	.00*
	B) Erkek	210	4.04	.50			
	Toplam	401					
Farklılıklara Saygı	A) Kadın	191	4.31	.56	399	-1.37	.17
	B) Erkek	210	4.39	.59			
	Toplam	401					
Etkileşimde Özgüven	A) Kadın	191	3.68	.76	399	-3.95	.00*
	B) Erkek	210	3.96	.67			
	Toplam	401					
Etkileşimden Hoşlanma	A) Kadın	191	4.48	.67	399	-2.09	.04*
	B) Erkek	210	4.61	.57			
	Toplam	401					
Etkileşimde Özen	A) Kadın	191	4.09	.71	399	-2.37	.02*
	B) Erkek	210	4.25	.64			
	Toplam	401					

*p<.05

Yapılan analiz sonucunda, etkileşimlere katılım [$t_{(399)} = -2.97, p > .05$], etkileşimde özgüven [$t_{(399)} = -3.95, p > .05$], etkileşimden hoşlanma [$t_{(399)} = -2.09, p > .05$] ve etkileşimde özen [$t_{(399)} = -2.37, p > .05$] boyutlarında kadın öğretmenlerin test puan ortalamaları ile erkek öğretmenlerin test puan ortalamaları arasında, erkek öğretmenlerin lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu bulgu, sınıf öğretmenlerinin etkileşime katılım, etkileşimde özgüven, etkileşimden hoşlanma ve etkileşimde özen gibi kültürlerarası duyarlılık faktörlerine ilişkin görüşleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir. Erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere nazaran söz konusu boyutlarda kültürlerarası duyarlılıklara ilişkin algılarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer bir boyut olan farklılıklara saygı [$t_{(399)} = -1.37, p > 0$] boyutunda ise, erkek öğretmenlerin test puan ortalamaları ile kadın öğretmenlerin test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0.05$). Bu bulgu, farklılıklara saygı faktörüne ilişkin algılar ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermektedir. Söz konusu boyutta da erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere nazaran kültürlerarası duyarlılıklara ilişkin algılarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

3.5. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Öğretim Verdikleri Sınıf Düzeyi ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinden Almış Oldukları Toplam Puanlara Ait Bulgular

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim verdikleri sınıf düzeyine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeğinden almış oldukları toplam puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmış olup elde edilen bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 6. Sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim verdikleri sınıf düzeyine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği toplam puanlara ilişkin tek yönlü varyans analizi tablosu

Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği	Gruplar	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlı p	fark (LSD)
Toplam Puan	A) 1. sınıf	97	4.06	Gruplar arası	.684	3	.228	.94	.42	-
	B) 2. sınıf	120	4.14							
	C) 3. sınıf	97	4.15	Gruplar içi	96.403	397	.243			
	D) 4. sınıf	87	4.18							
	Toplam	401	4.13							

*p<.05

Analiz sonuçları, kültürlerarası duyarlılık ölçeğinin toplam puanları [$F_{(3-400)} = 0.94, p>0.05$] bakımından öğretmen algıları arasında eğitim öğretim verilen sınıf düzeyi bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılıklara ilişkin algıları, eğitim öğretim verdikleri sınıf düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

3.6. Sınıf Öğretmenlerinin Eğitim Öğretim Verdikleri Sınıf Düzeyi ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği Alt Ölçeklerinden Almış Oldukları Puanlara Ait Bulgular

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim verdikleri sınıf düzeyine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmış olup elde edilen bulgular Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 7. Sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim verdikleri sınıf düzeyine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği alt boyut puanlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi tablosu

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark (LSD)
Etkileşimlere Katılım	A) 1. sınıf	97	3.90	Gruplar arası	.717	3	.239	0.81	.49	-
	B) 2. sınıf	120	3.95							
	C) 3. sınıf	97	3.99	Gruplar içi	116.645	397	.294			
	D) 4. sınıf	87	4.01							
	Toplam	401	3.96							
Farklılıklara Saygı	A) 1. sınıf	97	4.24	Gruplar arası	1.950	3	.650	1.99	.12	-
	B) 2. sınıf	120	4.42							
	C) 3. sınıf	97	4.36	Gruplar içi	129.749	397	.327			
	D) 4. sınıf	87	4.38							
	Toplam	401	4.35							
Etkileşimde Özgüven	A) 1. sınıf	97	3.77	Gruplar arası	1.099	3	.366	0.69	.56	-
	B) 2. sınıf	120	3.79							
	C) 3. sınıf	97	3.87	Gruplar içi	210.090	397	.529			
	D) 4. sınıf	87	3.91							
	Toplam	401	3.83							
Etkileşimden Hoşlanma	A) 1. sınıf	97	4.47	Gruplar arası	1.336	3	.445	1.15	.33	-
	B) 2. sınıf	120	4.52							
	C) 3. sınıf	97	4.59	Gruplar içi	154.121	397	.388			
	D) 4. sınıf	87	4.62							
	Toplam	401	4.54							
Etkileşimde Özen	A) 1. sınıf	97	4.19	Gruplar arası	.149	3	.050	0.11	.96	-
	B) 2. sınıf	120	4.19							
	C) 3. sınıf	97	4.14	Gruplar içi	184.965	397	.466			
	D) 4. sınıf	87	4.18							
	Toplam	401	4.17							

* $p<.05$

Analiz sonuçları, etkileşimlere katılım [$F_{(3-400)} = 0,81, p>0.05$], farklılıklara saygı [$F_{(3-400)} = 0,81, p>0.05$], etkileşimde özgüven [$F_{(3-400)} = 0,81, p>0.05$], etkileşimden hoşlanma [$F_{(3-400)} = 0,81, p>0.05$] ve etkileşimde özen [$F_{(3-400)} = 0,81, p>0.05$] boyutlarında öğretmen algıları arasında eğitim öğretim verilen sınıf düzeyi bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle, sınıf öğretmenlerinin kültürlerarası duyarlılıklara ilişkin algıları, eğitim öğretim verdikleri sınıf düzeylerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

3.7. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Kıdemleri ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinden Almış Oldukları Toplam Puanlara Ait Bulgular

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeğinden almış oldukları toplam puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmış olup elde edilen bulgular Tablo 14’da sunulmuştur.

Tablo 8. Sınıf öğretmenlerinin, mesleki kıdemlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeğinden almış oldukları toplam puanlara yönelik tek yönlü varyans analizi tablosu

Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği	Gruplar	N	\bar{X}	Varyansın	Kareler	Kareler	F	p	Anlamlı fark (LSD)	
				Kaynağı	Toplamı	Sd				Ortalaması
Toplam Puan	A) 1-5 yıl arası	49	4.16	Gruplar arası	1.534	3	.511	2.12	.10	-
	B) 6-10 yıl arası	64	4.03							
	C) 11-15 yıl arası	93	4.08							
	D) 16 yıl ve üzeri	195	4.18	Gruplar içi	95.553	397	.241			
	Toplam	401	4.13		97.087	400				

*p<.05

Analiz sonuçları, kültürlerarası duyarlılık ölçeğinin toplam puanları [$F_{(3-400)} = 2.12, p>0.05$] bakımından öğretmen algıları arasında mesleki kıdemleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin kültürlerarası duyarlılıklara ilişkin algıları, mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

3.8. Sınıf Öğretmenlerinin, Mesleki Kıdemleri ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği Alt Ölçeklerinden Almış Oldukları Puanlara Ait Bulgular

Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeği alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmış olup elde edilen bulgular Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 9. Sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdemlerine ile kültürlerarası duyarlılık ölçeği alt boyutlarına ilişkin tek yönlü varyans analizi tablosu

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{X}	Varyansın	Kareler	Kareler	F	p	Anlamlı fark (LSD)	
				Kaynağı	Toplamı	Sd				Ortalaması
Etkileşimlere Katılım	A) 1-5 yıl arası	49	3.99	Gruplar arası	.749	3	.250	0.85	.47	-
	B) 6-10 yıl arası	64	3.88							
	C) 11-15 yıl arası	93	3.93							
	D) 16 yıl ve üzeri	195	3.99	Gruplar içi	116.613	397	.294			
	Toplam	401	3.96		117.362	400				
Farklılıklara Saygı	A) 1-5 yıl arası	49	4.41	Gruplar arası	.785	3	.262	0.79	.50	-
	B) 6-10 yıl arası	64	4.28							
	C) 11-15 yıl arası	93	4.31							
	D) 16 yıl ve üzeri	195	4.38	Gruplar içi	130.914	397	.330			
	Toplam	401	4.35		131.699	400				
Etkileşimde Özgüven	A) 1-5 yıl arası	49	3.93	Gruplar arası	4.462	3	1.487	2.86	.04*	D-C
	B) 6-10 yıl arası	64	3.71							
	C) 11-15 yıl arası	93	3.69							
	D) 16 yıl ve üzeri	195	3.91	Gruplar içi	206.727	397	.521			
	Toplam	401	3.83		211.189	400				
Etkileşimden Hoşlanma	A) 1-5 yıl arası	49	4.40	Gruplar arası	4.716	3	1.572	4.14	.01*	D-A D-B D-C
	B) 6-10 yıl arası	64	4.41							
	C) 11-15 yıl arası	93	4.49							
	D) 16 yıl ve üzeri	195	4.65	Gruplar içi	150.740	397	.380			
	Toplam	401	4.54		155.457	400				
Etkileşimde Özen	A) 1-5 yıl arası	49	4.14	Gruplar arası	2.084	3	.695	1.51	.21	-
	B) 6-10 yıl arası	64	4.04							
	C) 11-15 yıl arası	93	4.15							
	D) 16 yıl ve üzeri	195	4.24	Gruplar içi	183.030	397	.461			
	Toplam	401	4.17		185.114	400				

*p<.05

Analiz sonuçları, etkileşimde özgüven [$F_{(3-400)} = 2.47, p<0.05$] boyutunda öğretmen algıları arasında mesleki kıdemleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin etkileşimde özgüven faktörüne ilişkin algıları, mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD (Least Significant Different) testi sonucunda, anlamlı farkın, “16 yıl ve üzeri” mesleki kıdem grubundaki öğretmenler ile “11-15 yıl arası” mesleki kıdem grubundaki öğretmenler arasında olduğu görülmüştür ($p = .04$). Buna göre, etkileşimde özgüven boyutunda “16

yıl ve üzeri” mesleki kıdem grubundaki ($\bar{x}_D = 3.91$) öğretmenlerin, “11-15 yıl arası” kıdem grubundaki ($\bar{x}_C = 3.69$) öğretmenlere nazaran algılarının daha yüksek olduğu görülmektedirler. Buradan hareketle 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip sınıf öğretmenlerinin etkileşimde özgüvenlerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Ayrıca, etkileşimden hoşlanma [$F_{(3-400)} = 4.14, p < 0.05$] boyutunda da öğretmen algıları arasında mesleki kıdemleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle, öğretmenlerin etkileşimden hoşlanma faktörüne ilişkin algıları, mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalar (LSD) sonucunda, anlamlı farkın, “16 yıl ve üzeri” mesleki kıdem grubundaki öğretmenler ile “1-5 yıl arası”, “6-10 yıl arası” ve “11-15 yıl arası” mesleki kıdem gruplarındaki öğretmenler arasında olduğu görülmüştür ($p = .01$). Buna göre, etkileşimden hoşlanma boyutunda “16 yıl ve üzeri” mesleki kıdem grubundaki ($\bar{x}_D = 4.65$) öğretmenlerin, “1-5 yıl arası” ($\bar{x}_A = 4.40$), “6-10 yıl arası” ($\bar{x}_B = 4.41$) ve “11-15 yıl arası” kıdem grubundaki ($\bar{x}_C = 4.49$) öğretmenlere nazaran algılarının daha yüksek olduğu görülmektedirler. Buradan hareketle 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip sınıf öğretmenlerinin etkileşimden hoşlanma düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Diğer boyutlar olan, etkileşimlere katılım [$F_{(3-400)} = 0.85, p > 0.05$], farklılıklara saygı [$F_{(3-400)} = 0.79, p > 0.05$] ve etkileşimde özen [$F_{(3-400)} = 1.51, p > 0.05$] boyutlarında öğretmenlerin algıları arasında mesleki kıdemleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Başka bir deyişle öğretmenlerin etkileşimlere katılım, farklılıklara saygı ve etkileşimde özen faktörlerine ilişkin algıları kıdemlerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

3.9. Nitel Araştırma Sorusuna Ait Bulgular

Araştırma kapsamında çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinden, öğrencilerinde kültürel farklılık olarak algıladıkları unsurları belirlemek amacıyla “ Öğrencilerinizde kültürel farklılık olarak gördüğünüz unsurlar nelerdir?” şeklindeki açık uçlu soruya cevap vermeleri istenmiştir. Verilen yanıtlar çerçevesinde ulaşılan temalar; dilsel farklılıklar, sosyal yaşantı farklılıkları, inançsal farklılıklar, etnik farklılıklar, değer yargıları, fiziksel farklılıklar, yemek kültürü farklılıkları, sosyo ekonomik düzey farklılıkları, eğlence farklılıkları, toplumsal normlara uyum, aile yapısı-toplumsal cinsiyet rolleri, eğitime bakış açıları şeklindedir. Ortaya çıkan temalar ve sınıf öğretmenlerin belirttikleri unsurlar aşağıda sunulmuştur.

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak en çok vurguladıkları unsur dilsel farklılıklar olmuştur. Ana dil, şive, konuşma tarzı, iletişim şekli olarak belirtilen ve buna benzer anlamlar taşıyan ifadeler dilsel farklılıklar başlığı altında değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde dilsel kültürel farklılık olarak belirttikleri ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

“Dil(lisan), şive”, “Yöresel ağız özellikleri”, “Dilsel farklılıklar”, “İletişim dili”, “Ana dil”, “Konuşma biçimleri”, “Kullandıkları dil ve şive farklı (anlaşılacak istiyorlar)”, “Dil, çeşitli işaretlerle iletişim kurma”, “Suriyeli ve Türk öğrenciler arasındaki en önemli farklılık dil”, “Dil önemli bir unsur”, “Dil ve konuşma, kendini ifade becerisi”, “Farklı bir dil”, “Konuşma (hitap), dil”, “Kendini ifade etme şekilleri”, “Birbirlerinin anlamama, dinlememe”, “Konuşma-aksan”, “Lehçe ve ağız farklılıkları”, “Semboller ve dil bireylerin kültürel yapısına göre farklıdır.”, “Öğrencilerin evde ve okulda kullandıkları dile bağlı olarak genellikle yazı yazarken ve konuşurken yöresel dili kullanması”, “Dil ve iletişim farklılığımız var.”, “Sınıfta Suriyeli(Arap), Türk, Kürt çocuklar var. Her birinin ailesinde farklı dil konuşuluyor. Bu bir çeşitlilik” “iletişim ve sosyal etkileşim konularında, kadın-erkek iletişimde farklılık var.”, “Genelde Suriye’den göçle gelen öğrencilerle Türk öğrenciler arasında dil farklılığından kaynaklanan problemler var”, “Anne ve babaların doğup büyüdüğü coğrafyadan kaynaklı konuşmada ağız ve dil farklılığı vardır.”, “jest ve mimikleri farklı” “diksiyonları farklı”, “Özellikle Suriyeli öğrenciler ana dilleriyle iletişim kurup dilimize önem vermemeleridir.”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak gördükleri unsurlardan biri sosyal yaşantıdaki farklılıklar olmuştur. Arkadaşlık ilişkileri, davranış tarzları, yaşam tarzları, yaşama bakış açısı, temizlik olarak belirtilen ve bunlara benzer anlamlar taşıyan ifadeler sosyal yaşantı teması altında

değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde sosyal yaşantı teması içerisinde değerlendirilen ve kültürel farklılık olarak belirttikleri ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

“Çocuklara davranış biçimlerinde farklılıklar var.”, “Genelde Suriye’den göçle gelen öğrencilerle Türk öğrenciler arasında yaşam tarzı farklılığından kaynaklanan problemler var”, “Arkadaşlık ilişkileri”, “Çevreye ve etrafındakilere karşı duyarlı olma, hoşgörü, empati kurma düzeyleri farklılık gösteriyor.”, “Nezaket anlayışları farklı”, “Temizlik anlayışları farklı”, “Günlük selamlaşmaları farklı”, “Düşünme biçimleri farklı”, “Yaşamları farklı”, “Günlük yaşamları farklı”, “Alışkanlıkları farklı”, “Sevgilerini gösterme şekilleri farklı”, “Arkadaşlarına olan yaklaşımları farklı”, “Benliklerinin yüksek oluşu”, Birbirlerini kabul açısından ciddi anlamda zorlanıyorlar ve saygı göstermeyi beceremiyorlar.”, “Dünya görüşleri farklı”, “Akran çatışması yaşıyorlar”, “Şiddet ve küfür fazlaca kullanılıyor.”

“Öncelikle daha içine kapanık, asosyal davranışlar ile ara sıra saldırgan davranışlar.”, “Rutin alışkanlıkları farklı”, “Hijyen problemi”, “Suriyeli öğrencilerle birlikte öğrenim görmeler, kültürel farklılıklara yol açıyor. Bazı “Öğrencilerimiz bu farklılıklara saygı duymuyor ve Suriyeli öğrencileri küçük düşürme, alay etme, dalga geçem gibi eylemlerde bulunuyorlar.” “Farklı kültürden gelenler içine kapanık, pasif, hırçın, isteksiz özellikler gösterebiliyor.”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak belirttikleri unsurlardan biri inançsal farklılıklar olmuştur. Dini inanışlar, inanca yönelik eylemler, mezhepsel farklılıklar şeklinde belirtilen ve bunlara benzer anlamlar taşıyan ifadeler inançsal farklılıklar teması altında değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde inançsal farklılıklar olarak belirttikleri ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

“Din”, “Farklı dini inanışlara sahip öğrenciler”, “İnanç biçimleri farklı”, “Din farklılıkları var”, “Mezhep ve inanç farklılığından oluşan kültürel farklılıklar var.”, “Dini eylemleri farklı.”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak gördükleri unsurlardan bir diğeri değer yargılarındaki farklılıklar olmuştur. Örf-adet, gelenek-görenek ve ahlak anlayışı olarak belirtilen ve buna benzer anlamlar taşıyan ifadeler değer yargıları teması altında değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde kültürel farklılık olarak değer yargılarındaki farklılıklarına yönelik ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

“Anne ve babaların doğup büyüdüğü coğrafyadan kaynaklı konuşmada geleneklerin davranışlara ve karaktere yansımaları farklı.”, “Çocuk yetiştirme konusunda ailelerin beklentisi ve ailede verilen ahlak yapısı”, “Görgü kurallarının değişik olması”, “Sadakat anlayışları farklı”, “Ahlak, örf, adet, gelenek, değer yargıları farklı”, “Evde ahlaki değerlerin verilmesi farklı”, “Önem verilen değerler farklı”, “Değerler konusundaki duyarlılıkları farklı”, “Ayıp olarak gördükleri durumlar, yaklaşımları farklı”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak gördükleri unsurlardan bir diğeri etnik farklılıklar olmuştur. Etnik köken ve uyruk farklılıkları olarak belirtilen ve buna benzer anlamlar taşıyan ifadeler etnik farklılıklar teması altında değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinin etnik farklılıklarına yönelik ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

“Farklı milliyetlere sahip olma (Mülteci çocuklar)”, “Farklı uyruklara sahip olma”, “Farklı etnik kökene sahip öğrenciler”, “Milli kültürlere değer vererek yaşama”, “İrk, soy farkı”, “Göç alan bir yerde çalışıyoruz, öğrencilerin doğup büyüdüğü yerden kaynaklı farklılıkları var. (Urfa)”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak gördükleri unsurlardan biri de fiziksel farklılıklar. Kıyafet seçimlerindeki, saç kesimlerindeki, ten renklerindeki farklılıklar fiziksel farklılıklar teması altında değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde fiziksel farklılıklar olarak ifadelerinin bazıları şu şekildedir:

“Fiziksel farklılıklar var., “Kıyafet seçimleri farklı”, “Suriye’den gelenlerle farklılık çok büyük, giyim tarzları farklı”, “Saç kesimleri farklı”, “Ten renkleri farklı.”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak gördükleri unsurlardan bir diğeri yemek kültüründeki farklılıklar olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde kültürel farklılık olarak yemek kültürü farklılıkları şeklindeki ifadelerinin bazıları şunlardır:

“Yemek alışkanlıkları ve bunlara bağlı diğer konularda farklılık var.”, “Beslenme alışkanlıkları farklıdır.”, “Öğrencilerin yeme alışkanlıkları farklı”, “Öğrencilerin yediği yiyecek çeşitleri ve yeme tarzları”,

“Beslenmede getirdikleri yemekler ve ekmek çeşitleri farklı” , “Suriyeli ve Türk öğrenciler arasında kurallara yemek farklılıkları söz konusu” , “Beslenmeleri yetersiz.” , “Sofra adaptarı farklı” , “ Yaşam şekilleri, çeşitlilikleri, alışkanlıkları kültürel farklılıklarını oluşturuyor. Kahvaltı bizde bir kültür. Suriyeli öğrenciler için bir şey ifade etmiyor.”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak gördükleri unsurlardan bir diğeri sosyo ekonomik düzeydeki farklılıklar olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde kültürel farklılık olarak sosyo ekonomik düzeye ilişkin ifadelerinden bazıları şunlardır:

“Ailenin eğitim ve gelir düzeyi”, “Ailenin sosyo ekonomik durumu”, “Maddi durumlarının düşük olması”, “Ekonomik durumu iyi olan daha fazla kültürel faaliyetlere katılırken diğer öğrenciler bu konuda eksik kalıyor.” , “Göç alan bir bölgede çalışıyoruz, ailelerin maddi durum farklılıkları çatışmaya sebep olabiliyor”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak belirttikleri bir diğer unsur eğlence anlayışındaki farklılıklar olmuştur. Müzikler, şarkılar, oyunlar, özel günleri kutlama şekilleri olarak belirtilen ve bunlara benzer anlamlar taşıyan ifadeler eğlence anlayışı teması altında değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde kültürel farklılık olarak eğlence anlayışı farklılıkları olarak belirttikleri ifadelerden bazıları şu şekildedir:

“Oyun oynama şekil ve çeşitleri”, “Dinlenen müzikler farklı”, “Film, müzik ve oyunları farklı”, “Eğlence ve dans etme şekilleri farklı” , “Şarkıları farklı” , “Suriye’den gelenlerle farklılık çok büyük, bayram adetleri farklı”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak belirttikleri bir diğer unsur toplumsal normlara uyumdaki farklılıklar olmuştur. Kurallara uyma, şiddet eğilimi, problem çözme şekilleri, olayları değerlendirme ve tepki şekilleri olarak belirtilen ve bunlara benzer anlamlar taşıyan ifadeler toplumsal normlara uyum teması altında değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin bu tema çerçevesinde değerlendirilen ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

“Olaylara yaptıkları yorumlar, bakış açıları” , “Olaylara verilen tepkiler” , “Şiddete eğilimli olma” , “Suriyeli ve Türk öğrenciler arasında kurallara uyum farklılıkları söz konusu” , “Olumlu veya olumsuz olaylara verdikleri tepkiler” , “Problem çözme yöntemleri” , “Oyun kurallarına uyum sağlama” , “Olaylar karşısında davranış farklılıkları var” , “Şiddet içeren davranışlar sergiliyorlar.” , “Davranış bozuklukları” , “Farklı ülkelerden gelen öğrencilerde anlama, anlaşılma, okul-sınıf kültürüne uymada zorlanılmaktadır” , “Konuyla ilgili sundukları fikirler farklı” , “Farklı kültürlerin olumsuz taraflarıyla karşı karşıyayız.”

Sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak belirttikleri bir diğer unsur toplumsal cinsiyet rolleri ve aile yapısındaki farklılıklar olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin bu tema çerçevesinde değerlendirilen ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

“Ailesel farklılıklar-faktörler” , “Anne ve babaların eğitim düzeyleri farklı ve çocuklarla ilgilenmeleri farklı” , “Aile yapıları farklı” , “Farklı yerlerde doğup büyümüş farklı örf ve adetleri olan farklı yetişme tarzıyla yetiştirilmiş bireylerdir.” , “Aile ve çevre ortamı farklı” , “Kapalı bir toplum yapısından geldikleri aşikârdır.”

Son olarak sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak belirttikleri unsur eğitime bakış açılarındaki farklılıklar olmuştur. Sınıf öğretmenlerinin bu tema çerçevesinde değerlendirilen ifadelerinden bazıları şu şekildedir:

“Eğitime bakış açıları farklıdır.” , “Öğrencilerin ve ailelerin eğitime bakış açıları farklıdır.” , “Ders çalışma düzeni farklı” , “Eğitime önem vermiyorlar” , “Yabancılar eğitime daha fazla önem veriyorlar.” , “Aile içi çocuk eğitimleri farklı” , “Suriyeli öğrencilerin ders içerisinde diğer öğrencilerle uyumu az, daha çok ders dışı şeylerle uğraşmak istiyorlar.” , “Okuduklarını anlamaları farklı” , Defter yazımında kullanımında farklılıklar var (defterin tersten kullanımı) , “Derse karşı ilgisizler” , “Yapmak istedikleri etkinlik türleri farklı” , “Gelecekte beklenenleri farklı” , “Akademik başarısızlık” , “Sınıf düzeyine uyumda zorluk” , “Suriyeli çocuklara eğitim veriyorum temizlik, kurallara uyma, okula vaktinde gelme konularında sorun yaşıyoruz.” , “öğrenme şekilleri ve düzeyleri farklı” , “Hazır bulmuşlukları farklı” , “Ailenin eğitim düzeyinin getirdiği farklılıklar.” , “ Bölgenin çoğu Urfa Suruç kökenli ve ailelerin ilgi düzeyi çok düşük. Eğitim öğretime de gereken ilgi gösterilmiyor.” , “Öğretmen karşı saygı” , “Şiddete eğilimleri var disipline olmakta zorlanıyorlar.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinin, cinsiyet değişkenine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla

bağımsız örneklem için t testi uygulanmış iki grup arasında $p < ,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Ortaya çıkan bu anlamlı farklılığın hangi grup lehine olduğunu tespit etmek için grup ortalamalarına bakılmış erkek katılımcıların ortalamalarının 100,98 kadın katılımcıların ortalamalarının 97,12 olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, erkeklerin kültürlerarası duyarlılığının kadınlara nazaran daha yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Alan yazın incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre kültürlerarası duyarlılığın cinsiyet bağlamında ele alındığı çalışmalarda hem anlamlı farklılık olduğunu ifade eden hem de anlamlı farklılık olmadığını ifade eden çalışmaları görmek mümkündür. Yılmaz ve Göçen (2013) ile Saygılı ve Kana (2018) yaptıkları çalışmalarda cinsiyet değişkeninin kültürlerarası duyarlılık arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmektedirler. Ögüt ve Olkun (2018) yaptığı çalışmada cinsiyet ile kültürlerarası duyarlılık arasında anlamlı bir farklılık olduğunu bu anlamlı farklılığın kadınlar lehine olduğunu ifade etmektedir. Abbaslı ve Polat (2019) konu ile ilgili yaptıkları çalışmada, kültürlerarası duyarlılığı Türk ve yabancı örneklem üzerinde değerlendirmiş, yabancı kökenli katılımcıların kültürlerarası duyarlılık puanları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmiştir. Türk örneğinde ise katılımcıların kültüre duyarlılık puanlarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık ortaya koyduğunu ve puan ortalamalarının erkeklerde daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Bahse konu olan çalışmada dikkat çeken başka bir husus da anlamlı farklılık çıkmamasına rağmen erkek yabancı katılımcıların puan ortalamalarının kadın yabancı katılımcılardan daha yüksek olduğudur. Güner ve Levent (2018) yaptığı çalışmada kültürlerarası duyarlılık puanlarının cinsiyet bağlamında anlamlı bir farklılık göstermemesine karşın erkek katılımcıların ortalamalarının kadın katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Sınıf öğretmenlerinin, cinsiyetlerine göre kültürlerarası duyarlılık ölçeğinin alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla bağımsız gruplar için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Etkileşimlere katılım, etkileşimde özgüven, etkileşimden hoşlanma ve etkileşimde özen alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark belirlenmiştir. Öte yandan farklılıklara saygı alt boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Alan yazın incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre kültürlerarası duyarlılığın alt boyutlarının cinsiyet bağlamında ele alındığı çalışmalarda hem anlamlı farklılıkların olduğunu ifade eden hem de anlamlı farklılıkların olmadığını ifade eden çalışmaları görmek mümkündür. Erdoğan (2018) ve Rengi (2014) çalışmalarında ise kültürlerarası duyarlılık alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bezirgan ve Alamur (2016) yaptığı çalışmada kültürlerarası duyarlılığın alt boyutlarını cinsiyet bağlamında ele aldığı etkileşime katılım, etkileşimde özgüven, etkileşimden hoşlanma ve etkileşimde özen alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu karşın kültürlerarası farklılıklara saygı boyutu ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunmuş ve bu farklılığın kadınların lehine olduğu görülmüştür. Ögüt ve Olkun (2018) çalışmasında farklılıklara saygı ve hoşlanma alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Anlamlı farkın hangi cinsiyet lehine olduğunu belirlemek için aritmetik ortalamalara bakılmış ve kadınların lehine olduğu görülmüştür. Diğer boyutlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Saygılı ve Kana (2018) yaptıkları çalışmada ise farklılıklara saygı ve etkileşime katılım alt boyutlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir farkın ortaya çıktığı görülmüştür. Ortaya çıkan anlamlı farkın hangi cinsiyet lehine olduğunu belirlemek için aritmetik ortalamalara bakılmış ve bu farkın iki alt boyutta da kadınların lehine olduğu görülmüştür.

Kültürlerarası duyarlılık ölçeği toplam puanlar bazında anlamlı bir farklılık bulunamamasına rağmen ölçeğin alt ölçekleri ile mesleki kıdemler arasında $p < ,05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Anlamlı farkın hangi alt boyutlarda ve hangi mesleki kıdem ya da kıdemlerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla post hoc (lsd) analizi yapılmıştır. Yapılan analiz neticesinde etkileşimde özgüven ve etkileşimden hoşlanma alt boyutlarında mesleki kıdem bağlamında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Anlamlı farklılıkların hangi mesleki kıdem aralıklarında olduğunu anlamak için aritmetik ortalamalara bakılmıştır. Etkileşimde özgüven alt boyutunda 11-15 ile 16 yıl ve üzeri

mesleki kıdemler arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Etkileşimden hoşlanma alt boyutunda 16 yıl ve üzeri mesleki kıdem ile diğer mesleki kıdem grupları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Etkileşimden hoşlanma alt boyutunda en düşük ortalamanın 1-5 yıl mesleki kıdemde olduğu ve ilerleyen mesleki kıdemlerle birlikte ortalamalarda artış olduğu görülmüştür. Mesleki kıdem arttıkça etkileşimden hoşlanmanın da arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin diğer mesleki kıdeme sahip öğretmenlerden daha fazla etkileşimden hoşlandıkları ve etkileşimde özgüvenlerinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Meslekte geçirilen süre arttıkça yaşta artmaktadır. Yaş ilerledikçe insanların elde ettikleri tecrübeler artmaktadır. Artan tecrübeler ile kültürlerarası etkileşim sırasında bireyler daha özgüvenli olmakta ve bu özgüven neticesinde etkileşim sırasında rahat olmalarından dolayı etkileşimden keyif aldıkları, hoşlandıkları düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında sınıf öğretmenlerinin kültürel farklılık olarak belirttikleri unsurdan en çok vurgulanan nokta dilsel farklılıklardır. İnsanlar arasındaki iletişimin temel unsuru dildir. Dolayısıyla öğrencisiyle iletişim kurmak isteyen öğretmenin ilk fark edeceği ve en çok karşılaşacağı husus dildir. Bu sadece ana dil farklılığı değil konuşmalardaki şive, ağız, lehçe, vücut dili ve tonlamaları da içerir. Araştırmanın yapıldığı Gaziantep'in coğrafi konumu gereği kültürel farklılıkların yoğun olduğu bir şehir olarak düşünülmektedir. Şehrin güneydoğuda olmasından ve Suriyeli göçmenlerinin yoğun yaşadığı bir kent olmasından dolayı Türkçe dışındaki dillerin varlığının hissedilmesi ve bu denli çok vurgulanmasının doğal bir sonuç olduğu düşünülmektedir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2019) verilerine göre Gaziantep ilinde 446.564 kişi ile en kalabalık yabancı uyruklu olan grup Suriyelilerdir. Bu nüfus yapısı ile hem özel hem de ekonomik hayatta kendi içlerinde bir döngü yürütebildikleri için ana dilleri dışındaki dile duydukları ihtiyaç azalabilmektedir. Ayrıca bireyler özel hayatlarında ana dillerini kullanmayı tercih etmelerinden dolayı çocukların ana dili iletişimde daha fazla kullanmaları doğal bir durumdur. Yetiştikleri aile ortamından çıkan çocuklarda, zorunlu eğitim kapsamında genellikle ilk karşılaştıkları öğretmen olan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerinde dilsel farklılıkları bu denli çok vurgulamalarının doğal bir durum olduğu düşünülmektedir. Öğretmenlerin ifadeleri bu durumu destekler niteliktedir.

Dilsel farklılıkların ardına en çok belirtilen husus sosyal yaşantıya yönelik kültürel farklılıklardır. Sosyal farklılık olarak ifade edilen hususlar, Gaziantep'in sadece yurt dışından değil yurt içinden de göç alan bir şehir olmasında rağmen Suriyeli öğrenciler özelinde daha fazla belirtilmiştir. İnsan sosyal bir varlıktır. İnsanlar doğup büyüdüğü ortamlarda edindikleri yazılı olmayan kurallar ve ilişkiler çerçevesinde sosyal bir düzen kurarlar. Bu düzeni yeni nesillere de aktarırlar. Kültür aktarımında yeni nesillere bu sosyal içeriklerin aktarımı da önemli bir noktadır. Aile ortamında öğrenilen davranışlar yaşamın diğer alanlarına da taşınır. Bu alanlardan biri de okuldur. Okul farklı sosyal yapıya sahip bireylerin bir arada eğitim gördükleri yerlerdir. Bu ortam öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen arası etkileşimlerin yoğun yaşandığı bir alandır. Öğretmenlerin sosyal yaşantılara yönelik kültürel farklılık olarak belirttikleri hususlar daha çok öğrenci-öğrenci etkileşimlerinde fark ettikleri noktalara yöneliktir. Öğrenciler arasındaki sosyal yaşantılara yönelik farklılıkların yine öğrenciler arasında bir sorun olduğunu ve çatışma alanı olarak sınıf öğretmenleri tarafından algılandığı görülmüştür.

KAYNAKÇA

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2019). <https://www.goc.gov.tr/>: <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/>

Abaslı, K., & Polat, Ş. (2019). Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık ve Kültürel Zekâya İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 193–202.

Akar, C., & Yalçın, D. (2017). İlkokul Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Kılavuz Kitabında Yer Alan Kavramlar Listesinin Demokrasi Ve Çokkültürlülük Kavramları Açısından İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 434-450.

- Başbağ, A., & Kağnıcı, Y. (2011). Çokkültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 199-213.
- Bezirgan, M., & Alamur, B. (2016). Investigation Of Tourism Employees' Intercultural Sensitivity Levels In Terms Of Various Demographic Variables. *Global Business Research Congress (GBRC)* (s. 79-87). İstanbul: Press Academia Procedia.
- Bhawuk, D., & Brislin, R. (1992). The Measurement Of Intercultural Sensitivity Using The Concepts Of Individualism And Collectivism. *International Journal of Intercultural Relations*, 413-436.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Chen, G., & Starosta, W. (1996). *Intercultural Communication Competence: A Synthesis*. *Communication Yearbook*(19), 353-384.
- Chen, G.-M., & Starosta, W. (2000). The Development and Validation of the Intercultural Sensitivity Scale *Human Communication*, 1-22. 5 22, 2019 tarihinde <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED447525.pdf> adresinden alındı
- Coşgun, Ş. (2004). Kültürlerarası İletişim Sürecinde Kalıp Düşüncelerin Ve Önyargıların Rolü: "Antalya'Da Yaşayan Güneydoğulular İle Antalya Yerlileri Arasındaki Kalıp Düşünceler Ve Önyargılar". Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Creswell, J. W. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches*. CA: Sage: Thousand Oaks.
- Erdoğan, B. (2018). Sınıf Öğretmenlerinin Kültürlerarası Duyarlılıkları Ve Çocuk Haklarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi . Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü/ Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Fritz, W., Möllenberg, A., & Chen, G.-M. (2002). Measuring Intercultural Sensitivity. *Intercultural Communication Studies*, 165-177.
- Güner, A., & Levent, A. (2018). Halk Eğitimi Merkezlerinde Çalışan Öğretmenlerin Kültürler Arası Duyarlılık Düzeyleri İle Empatik Eğilimleri Arasındaki İlişki. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 968-984.
- Gürel, D. (2013). İlköğretim Öğretmenlerinin Çok Kültürlü Eğitim Tutumları . Erzincan: Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Öğüt, N., & Olkun, E. O. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Kültürlerarası Duyarlılık Düzeyi: Selçuk Üniversitesi Örneği. *Selçuk İletişim*, 54-73.
- Özensel, E. (2013). Doğu Toplumlarında Ve Türkiye'De Birlikte Yaşama Arayışı: Çokkültürlülük Mü? Yoksa Yeni Bir Model Mi? *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1-17.
- Rengi, Ö. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Kültürel Farklılık Algıları Ve Kültürlerarası Duyarlılıkları. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programı.
- Saygılı, D., & Kana, F. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Kültürlerarası Duyarlılığı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1041-1063.
- Şan, M. K. (2005). Farklılık Ve Çokkültürlülük Siyasetleri Üstüne Bir Deneme. *Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, 69-117.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Yılmaz, F., & Göçen, S. (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kültürlerarası Duyarlılık Hakkındaki Görüşlerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 373-392.